

PELASTUSOPISTO

Hankkeen vaiheista ja tuloksista

Projektipäällikkö Päivi Mäkelä
Suunnittelija Heidi Liukkonen
Koulutuspäällikkö Jari Korpela
Vanhempi opettaja Tuomas Kuikka

Pelastusopisto

Palontutkintaselosteen uudistamishankkeen
päätösseminaari 28.9.2021

Esihistoriaa

- Esa Kokki – Jarkko Jäntti – Taneli Rasmus – Vesa-Pekka Tervo: *Pelastuslaitosten tutkimat palokuolemat 2007* (Pelastusopisto 2008, B-sarja: Tutkimusraportit)
- ”Suomessa ei aiemmin ole ollut vakiomuotoista palokuolematietojen ylläpito- ja analysointijärjestelmää. Sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä päätti joulukuussa 2006, että kaikki vuosina 2007–2008 vakavia henkilövahinkoja aiheuttaneet palot tutkitaan.”
- ”Palontutkintatietojen keruu- ja analysointityö on organisoitu Pelastusopiston johdolla toteutettavaksi palontutkinnan kehittämishankkeeksi.”
- ”Vuonna 2007 palokuolleita oli yhteensä 85 henkilöä, eli 16 palokuollutta miljoonaa asukasta kohti.”
- Julkaisun liitteenä oleva kehittämishankkeen tuottama palontutkintaseloste näyttää kovin tutulta...

Murrosikäistä päivittämässä

- ”Hankkeen tavoitteena on mahdollistaa palontutkinnan raportoinnin tason nosto sille tasolle, että oleelliset asiat tulevat yhtenäisesti, helposti ja tietoturvallisesti tallennettua siten, että ne ovat valtakunnallisesti hyödynnettävissä tulipalojen ennaltaehkäisyssä.”
- Palontutkintaseloste jäänyt jälkeen palontutkinnan kehittymisestä
- Tavoitteena päästä erillisistä raporteista eroon, jotta kaikki tieto olisi yhdessä järjestelmässä
- Menty tarve edellä, ei teknisen toteutuksen ehdoilla
- Tietoturva: erityiset henkilötietoryhmät, arkaluontoiset henkilötiedot

Haasteita

- Kysymysten laatiminen ei ihan helppoa...
- Seloste ja raportti erilaisia ilmaisumuotoja, mutta tietosisällön on oltava yhteneväinen
- Eri selosteiden keskinäisriippuvuus, käytännön mahdollisuudet remontoida muita selosteita: listattu muita selosteita koskevia kehitystarpeita
- PRONTO:n tilastointi: selosteelle tehtävät muutokset/uudistukset vaikuttavat tilastointiin ja sen hyödynnettävyyteen
- Muutosten seurannaisvaikutukset: PRONTO on oman aikakautensa tuote: mm. teknisen vanhentuneisuuden vuoksi muutokset tuottavat yllätyksiä
- Erilaiset näkemykset ja työnäyt palontutkinnasta

Ehdotuskokonaisuus

- Ehdotus uudeksi palontutkintaselosteeksi
- Kalanruotomallinnos
- Palontutkijan muistiinpanot (Palontutkinnan oppimateriaalihanke)
- Teematutkinnat
- Tietopyyntöpohjat sosiaali- ja terveystoimen tietojen saamiseksi

Palontutkintaseloste

- Teemoittaiset välilehdet, täytetään välilehti kerrallaan (vrt. öljyvahinkoseloste)
 - Yleiset tiedot
 - Kohteen tiedot (jakautuminen eri onnettomuustyypeittäin)
 - Ihmisen, organisaation ja toimintaympäristön rooli palossa
 - Pelastustoiminnan kulku
 - Tulipalo, palontutkinta ja siinä selvitetty syyt
 - Palontutkinnan johtopäätökset, turvallisuussuositukset, opittavaa onnettomuudesta
- Välilehdet voi täyttää haluamassaan järjestyksessä, joskin kaksi viimeistä rakentuvat edellisten varaan (faktojen kokoamisesta kohti analyysiä, hypoteeseja ja niiden koettelua ja punnintaa)
- Kaikkia välilehtiä ei tarvitse täyttää, jos tutkinta tehdään painotetusti jonkun tietyn teeman / joidenkin tiettyjen teemojen selvittämiseksi
- Kaikkia tietokenttiä ei tarvitse täyttää, jos eivät relevantteja tutkittavassa tapauksessa

Palontutkintaseloste

- Palontutkinnan kerroksellinen rakenne
 - Ykköstason palontutkinta & onnettomuusseloste, kakkostason palontutkinta & palontutkintaseloste
 - Palontutkintaselosteen kysymyspatteristo pitkä, mutta paljon samoja kysymyksiä kuin muilla selosteilla -> tieto siirtyy, tarvittaessa korjattava alkuperäiseen täyttöyhteyteen
 - Ykköstason palontutkinta tehdään aina, ja tulkinnat voivat muuttua tarkemman tutkinnan myötä. Paras ja yhtenevä tieto sekä onnettomuus-/rakennusselosteelle että palontutkintaselosteelle, mikä myös tilastoajojen pohjana
 - Eri palontutkinnan vaiheiden erotuksen näkyväksi tekeminen? Toteutusvaiheessa ratkaistavaa asiaa, tilastollisen tarkastelun mahdollistaminen TJ-hankkeessa

Palontutkintaselosteesta palontutkintaraportiksi

- Palontutkintaseloste: liittyy PRONTO:n selostekokonaisuuteen (HS, OS, RS), tilastollisten tarkastelujen pohja
- Palontutkintaraportti: suorasanaisten dokumentointimuoto palontutkinnasta
 - Näistä käytetty pelastuslaitoksilla myös nimitystä palontutkintaseloste, palontutkintaselostus – jos käsitteellinen erotus oli selkeämpi, olisi helpompi tunnistaa millaisesta käsittelymuodosta kulloinkin on kysymys
- Palontutkintaraportissa ei laajempaa tietosisältöä kuin palontutkintaselosteella

Palontutkintaselosteesta palontutkintaraportiksi

- Palontutkintaraportti koostuu kunkin välilehden lopussa olevista vapaista täyttökentistä
- Mahdollisuus vaihtaa näiden täyttökenttien järjestystä raportilla, jos se esim. tiedonintressin ja tutkinnan painotuksen kannalta on tarkoituksenmukaista. Esikatseluominaisuus
- Joustavuus, skaalautuvuus:
 - Jos palontutkinnasta halutaan täyttää vain palontutkintaseloste, vapaan täytön kentän voi täyttää lyhyemmin
 - Jos palontutkinnasta halutaan laatia palontutkintaraportti: vapaan täytön kentän voi täyttää laajemmin (sen sisälle alaotsikoita ym.)
 - Kuvien ym. vienti raportille
 - Lähde- ja menetelmäluettelot
 - Raportin rakentumisen ominaisuuksien kehittäminen edelleen toteutusvaiheessa

Pari nostoa seloste-ehdotuksesta

Ihmisen, organisaation ja toimintaympäristön rooli palossa

- Lähemmäs muita onnettomuustutkinnan käytäntöjä, joissa käytetään lääke- ja käyttäytymistieteiden asiantuntijoita
- Ihmisen ja organisaation roolin keskeisyys onnettomuuksien taustalla
- Vrt. myöhemmin iltapäivällä teemaa koskevat esitykset

Pari nostoa seloste-ehdotuksesta

Pelastustoiminnan kulku

- Haastava osa-alue koko selostesuunnitteluprosessin aikana
- Loppuvaiheessa keskustelua: pelastustoiminnan kehittämisen tarpeellisuudesta ei ole epäilyksiä, mutta mikä on sen oikea paikka?
- Vrt. pelastuslain uudistamisen esiselvityshanke ja *Pelastustoimintajaoksen arviomuistio* (s. 23): ”Jaosto esittää harkittavaksi tulisiko palontutkinnalle säätää oma pykälä ja pelastustoiminnan, toimintavalmiuksien kehittämisen sekä tuloksellisuuden arvioimiselle oma erillinen pykälä.”
- Sisäisen toiminnan kehittämisen julkisuus & palontutkinta?
- Palontutkinnan vs. pelastustoiminnan kulku ja kehittäminen: eri kohderyhmät, mahdollisesti eri tekijät, tarkoitus eri
- Vrt. myöhemmin iltapäivällä teemaa koskeva esitys
- Suppeampi / laajempi ehdotus

Kalanruodosta...

... enemmän seuraavassa esityksessä

Teematutkinta

- Teematutkintaan kerätään tietoa montaa eri kautta
 - Erityiset teematutkintaan liittyvät kysymykset (oma välilehti)
 - Osa tiedonkeruusta toteutetaan palontutkintaselosteen välilehdiltä
 - Teematutkinta muodostaa oman tilastoitavan kokonaisuuden
- Jatkossa teematutkinta helpommin toteutettavissa ja muokattavissa: PRONTOn pääkäyttäjä Pelastusopistolla pääsee laatimaan teematutkinnan välilehden
- Tilanteet, joihin liittyy teematutkinta: teematutkinnan välilehti nousee automaattisesti täyttäjälle esiin

Tietopyyntöpohjat

- Lähtökohtana Satakunnan pelastuslaitoksella käytössä ollut tietopyyntö
- Muistion ja tietopyyntöpohjien luonnosten tarkoitus helpottaa tietojen pyytämistä
- Tietojen pyytämisessä hyvä muotoilla kysymykset niin, että esim. muistisairauden tai päihtymystilan vaikutusta toimintaan arvioi lääketieteen asiantuntija – ei jää palontutkijan tulkittavaksi

Kiitokset yhteistyöstä!

- Työpajoissa tehtiin innolla ja intensiivisyydellä töitä
- Hyviä keskusteluja niin työpajoissa kuin muissa yhteyksissä
- Yhteistyö jatkuu myös tästä eteenpäin

PELASTUSOPISTO

Jari Korpela, koulutuspäällikkö

Tuomas Kuikka, vanhempi opettaja

Heidi Liukkonen, suunnittelija

Päivi Mäkelä, projektipäällikkö

jari.korpela@pelastusopisto.fi

tuomas.kuikka@pelastusopisto.fi

heidi.liukkonen@pelastusopisto.fi

paivi.makela@pelastusopisto.fi

